

Svar på Remiss av SOU 2020:73 Stärkt äganderätt, flexibla skyddsformer och naturvård i skogen (M2020/01926)

Inledning

Älvdalens kommun är till ytan något större än Stockholms län. Knappt 50% av kommunens yta har i dag någon typ av naturskydd. Om man ser till kommunens norra del (vilket är aktuellt avseende fjällnära skog) har ca 65 % av marken någon form av naturskydd.

Övergripande

- Utredningen lever inte upp till direktiven om stärkt äganderätt och växande bioekonomi. Ökade insatser för en myndighetsdefinierad naturvård har fått betydligt större vikt, vilket i många fall motverkar skrivningarna om stärkt äganderätt i januariavtalet och utredningsdirektivet.
- Frågan om en växande bioekonomi vill utredningen till stor del lösa genom att turismen ska öka när skogen inte längre kan brukas. Älvdalens kommun ser inget skäl till att skogsbruk och turism ska utesluta varandra. Men utredningen bortser här också från de äganderättsliga aspekterna. Det är långtifrån säkert att det är den skogsägare som förlorar brukanderätten som är den som får sin utkomst från turismen eller att de vill eller är ägnade för att syssla med turism. Det finns inte heller något som tyder på att turismen kommer att ge intäkter i samma storlek som skogsbruket gör idag.

Tolkning av internationella åtaganden om biologisk mångfald

- Utredningen anser att många svenska skyddsformer inte kan tillgodoräknas internationella åtaganden, trots att motsvarande skyddsformer räknas i andra länder. Med utredningens snäva tolkning skulle en ambition att nå liggande EU-mål om 30 % skyddad natur till 2030 ge mycket allvarliga konsekvenser för svensk markanvändning, inte bara skogsbruk 5%.
- Utredningens tolkning av internationella åtaganden har lett till förslag på en mängd naturvårdsuppdrag som riskerar att minska möjligheten för skogsägare att göra egna val. Det gäller t.ex. åtgärder för att stärka representativiteten och konnektiviteten i avsatta områden, bristanalys för biologisk mångfald i skogen och ett nationellt handlingsprogram för biologisk mångfald i skogen som ska föreslås av "experter". Älvdalens kommun anser att de internationella åtagandena bör utredas i annan ordning och att man därefter initierar föreslagna uppdrag.
- Utredningen föreslår att ett politiskt beslut ska avgöra hur Sverige ska leva upp till sina internationella åtaganden om biologisk mångfald. Det är bra, men kräver att man bortser från utredningens beskrivningar av åtagandena.

2021-03-14

ENLIGT BESLUT I KOMMUNSTYRELSEN 2021-03-14 § 78

Kunskapskrav i skogsvårdslagen

- Utredningens förslag avseende "kunskapskravet" innebär att myndigheternas utredningsansvar förskjuts på den enskilde skogsägaren. Utredningen föreslår att skogsägare i samband med avverkningsanmälan ska redovisa vilka naturvärden som finns i berört område och vilken hänsyn som ska tas till detta. Konsekvenser av ett sådant förslag går inte att utläsa idag. Förslaget strider mot grundlagen då det där framgår att det är staten som ska visa att en rådighetsinskränkning är nödvändig. Det innebär en väsentlig försämring av både rättssäkerhet och äganderätt.
- Utöver förslaget kunskapskrav anser utredaren att miljöbalkens kunskapskrav ska tillämpas när skogsbruksåtgärder är anmälningspliktiga enligt miljöbalken. Detta riskerar att alltid aktualiseras när skogen har vissa naturvärden. Älvdalens kommun menar att skogsägare aldrig ska behöva vidta omfattande undersökningar eller inventeringar av naturvärden för att få fortsätta bruka sin skog.
- Älvdalens kommun är starkt kritisk till förslaget att avverkningsanmälningar inte längre ska ses som samråd enligt 12 kap 6 § miljöbalken. Det innebär ofta ett dubbelt anmälningsstäng. Istället bör anmälningsplikten enligt miljöbalken helt tas bort för skogsbruksåtgärder.

Nyckelbiotoper

- Älvdalens kommun delar utredningens bedömning att nyckelbiotopsinventeringen är oförenlig med skogsvårdslagen och att den därför bör upphöra. Det är också viktigt att staten tar ansvar för redan utpekade nyckelbiotoper när skogsägare inte vill lämna dem som frivilliga avsättningar.
- Utredningen föreslår att nyckelbiotopsinventeringen ska ersättas av s.k. naturmiljöbeskrivningar på enskilt ägd mark med syfte att styra frivilliga avsättningar och generell hänsyn. Det är en misstroendeförklaring mot enskilda skogsägares egna bedömningar och framtagna skogsbruksplaner. Risker är att det får liknande konsekvenser som nyckelbiotopsinventeringen.

Flexibla skydds- och ersättningsformer

- Utredningen föreslår att formellt skydd huvudsakligen ska bygga på skogsägarens medgivande. Det är ett utmärkt förslag som ökar skogsägares incitament att bevara och utveckla naturvärden. Samtidigt föreslår dock utredningen undantag från frivilligheten i form av särskilt prioriterade värden. Dessa skogar där tvång får tillämpas motsvarar 100–200 000 hektar nedan fjällnära skog och ytterligare 525 000 ha produktiv fjällnära skog. Med dessa undantag kommer frivilligheten i praktiken bara finnas på papperet. Man bör därför bortse från dessa undantag.

2021-03-14

ENLIGT BESLUT I KOMMUNSTYRELSEN 2021-03-14 § 78

Stora avsättningar i fjällnära skog

- De enorma avsättningarna i fjällnära skog som föreslås riskerar att skada det lokala näringslivet. Förutom själva skogsbruket, dess entreprenörer och vidareförädling har skogen stor regional betydelse som kapitalbas och säkerhet för många företagare. Det bidrar också till viktig infrastruktur. Satsningen vore ett dåligt utnyttjande av samhällsresurser och behövs inte för att klara våra internationella åtaganden.
- Formellt skydd av fjällnära skog måste också bygga på frivillighet.

Övrigt

- Ett eventuellt tillväxtmål måste fokusera på att undanröja hinder för tillväxt – inte att få skogsägare att producera mer.
- Flera av utredningen föreslagna ”regellättnader” har aldrig efterfrågats av familjeskogsbruket. Det gäller exempelvis översyn av lägsta slutavverkningsålder och undantag från avverkningsanmälan på planterad åkermark.
- Lagar, förordningar, åtaganden, EU-rätt, internationella åtaganden har lett fram till en så komplicerad helhet att varken enskilda eller myndigheter med säkerhet vet vad som gäller. Problematiken har inte hanterats av utredningen men behöver hanteras politiskt som en helhet.